

IV. ЛЕГЕНДИ

I

АРОТ І МАРОТ

Як согрішив Адам у раї,
І потім людський весь народ
В тяжких гріхах почав бродити,
Два ангели, Арот, Марот,

Сказали богу: «Боже, батьку,
Невдалий твір твій — чоловік!
От бач, твою зневажив волю,
З твого шляху геть утік.

Таку малесеньку пробу,
Як ти йому в тім раю дав,
І тої не вдержав, безтямний,
І волю він твою зламав!»

«А ви б, міркуєте, вдержали?» —
Господь до ангелів прорік.
«Ах, господи! — Арот аж скрикнув.—
Що ангел, то не чоловік!»

«Ну, добре, йдіть до Вавілона!
Людей несправедних судіть!
Судіть по правді, та вважайте,
Самі в покусу не впадіть!»

Гуде по Вавілоні слава,
Загомонів увесь народ:
Судді преправедні явились,
Арот і брат його Марот.

Мов звіра дикого з оселі,
Так кривду з-між людей женуть,
Розсуджують царів і бідних
І з шляху правди не схибнуть.

Радіє люд. Одна в задумі —
Астарте, віщя жона.
«Не віриш?» — люд її питає.
«Попробую», — рекла вона.

На другий день препишно вбрана
Вона в судилище пішла,
За нею ж повний збан рабиня
Вина солодкого несла.

«Послухайте, судді правдиві,—
Вона розсудливо рекла,—
З мого саду бистра річка
На млин сусідові текла.

В сусіда жінка язиката
Мене неславить; за сей чин
Я відкопав веліла річку,
Ось і стоїть сусідів млин.

Сусід мене з слізьми благає
На млин пустити воду знов,
Бо се ж увесь його прожиток,
Його й дітей, п'ятьох голов.

А я тверджу: не має права
На воду ту отой мужик,—
Та воду я пушу із ласки,
Як жінці виріже язик.

Сього не хоче він зробити,
І млин його сухий стоїть,
Тож вас питаю: чи по правді
Зробила я? Судді, скажіть!»

«Недобре ти зробила, пані! —
Сказали враз Арот, Марот,—
Вітця й дітей за те карати,
Що завинив жіночий рот.

Клеветницю пізви до суду,
Сама зневаги ти не мсти,
А річку із свого саду
Сусідові на млин пусти!»

І врадувалася Астарте.
«О, веселись, душе моя,
Що праведних таких і мудрих
Суддів знайшла нарешті я.

Всі царськії судді признали
За мною правду, та пекло
Мене сумління, що тим людям
Роблю я кривду й люте зло.

О, звеселюся нині з вами!
Ви шлях вказали в темпоті!»
І налила вино перлисте
Вона в три кубки золоті.

Міркують ангели: «На кривду
Вона не хоче нас підбить,
Ми ж видали вже суд правдивий!»
І прийнялись вино те пить.

Та швидко кров у них заграла.
Одні їм зорі й небеса,
Один їм рай, одна їм правда —
Астарті дивная краса.

«Склонись до наших просьб, о пані,
Пробудь сю нічку з нами тут!
Дамо тобі, чого бажаєш,
І інший видамо засуд».

Смієсь Астарте, доливає
Вина, піддразнюючи їх.
«Засуд свій ви змінить готові
За нічку пестощів моїх?

Не хочу іншого засуду.
Пощо мені богів гнівить?
Я з вами ніч одну пробуду,
Та ось що мусите сповнить:

Скажіть мені те тайне слово,
Що вас у небо підніма,
Веде перед престол господній!
Тоді віддамся вам сама».

Вином розпалені й любов'ю,
Шепнули їй те слово вмить.
Смієсь Астарте, доливає
Вина, ще дужче їх дразнить.

«Ні, я роздумала! За слово
Своєї честі не продам.
Пощо мені воно? Чи нам же
Іти по ангельським слідам?

Прощайте, судді!» — «Стій!» — ревноли
Арот безтямний і Марот.
На неї кинулись, мов звірі,
Насильно їй заткали рот.

«Ти наша! Не гадай тікати!
Даремно просьб і слів не трать!
Ми сильні! З наших рук тебе вже
Й сам бог не зможе відібрать».

В тій хвили шарпнулась Астарте,
Таємне слово прорекла
І щезла разом. З рук насильних
Вона до бога утекла.

Сказала богові всю правду.
«Гаразд зробила, доно, ти!
Іди ж тепер і до схід сонця
На небі зіркою світи!»

Арота ж і Марота к собі
Покликав бог і так прорік:
«Ну, хлопці, встереглись покуси?
Що ангел, то не чоловік!

Скажіть самі, як вас карати?
Чи в пекло, де чорти є всі,
Чи волите до суду висіть
Стрімглав онтам на ланцюзі?»

І на лице своє в покорі
Упали ангели й рекли:
«Карай нас, господи, дочасно,
Лиш в пекло між чортів не шли!»

Край Вавілона рів глибокий.
Арот з Маротом досі там
На ланцюзі за ноги висять
На пам'ять праведним суддям.